

Ніші для самоідентифікації душі

Зникнення духу просвітництва й високої культури не загрожує загазованому-закоркованому Києву доти, доки живі столичні музеї. Універсальні схованки від метушні та агресії, вони незмінно дарують рівновагу, створюють відвідувачеві умови для занурення в себе й сканування власної душі. А ще надають життю нової змістовності. Ілюстрацією до цієї тези є виставкова діяльність музеїв – важлива гілка їхнього різновекторного існування. Саме свіжий зріз експозицій, які відповідно до пори року бувають особливо яскраво, – предмет цікавості напередодні професійного дня музейників.

Локальною французькою революцією на сивих стінах Національного художнього музею України видається проект «Жак Шапіро. Київ – Париж». Близько 60 творів одного з помітних митців легендарного «Вулика» позичено на час виставки в приватних колекціонерів. Картини апелюють до початку ХХ століття – доби великих культурних переворотів, перелицьовування уявлень про мистецтво як таке, експериментів, котрим не було кінця-краю. Про без-

межність експериментаторства волають роботи нашого колишнього співвітчизника Жака Шапіро, який, власне, перетворився на Жака з Якова у 28-річному віці, переїхавши 1925 року з Країни Рад до Парижа в пошуках іншої художницької долі. До цього переломного моменту Шапіро реалізував себе на батьківщині в багатьох творчих іпостасях, зокрема став відомим художником у театрах Мейєрхольда й Вахтангова.

Можливо, саме відомість, певна перемога в розквіті років і підштовхнула митця до вчинку. Мовляв, одну висоту подолано; десь там кипить «Вулик»; художник – не художник, якщо не випробує себе в гущі актуальних подій. У Парижі відкрився чистий аркуш для мистецьких імпровазіцій Шапіро. Перед сучасною київською публікою Яків-Жак постав як невтомний дослідник себе самого. Обличчя епохи, побутові й промислові сюжети, тва-

рини і люди, природні та неживі об'єкти майстер зображує в різних техніках і стилях. Проте єдиним, що все це зшиває, залишається ні з чим незрівнянна, притаманна лише тому часові атмосферність. Жака Шапіро показали в столиці в рамках «Французької весни» (дітища Французького інституту в Києві). Для відвідувачів експозиції весна й справді наповнилася фірмовим французьким волелюбством, забарвилася сотнями фарб.

Другий персонаж новітньої виставкової історії – Валерій Франчук із живописом, графікою та скульптурою кількох останніх років у Національному музеї Тараса Шевченка. Доробок увінчує назва «Сад любові». Про цього митця можна сміливо згадувати в контексті будь-якого іншого художника (хай навіть того самого Шапіро), адже Франчука вирізняють впізнаваний почерк, визначена стратегія поведінки в культурному світі, а його плодовитість заслуговує на окрему розмову. Лише один зал – і такий згусток емоцій! На їхнє продукування працює вся драматургія експозиції.

На початку огляду сконцентровано графіку. Чорно-білі аркуші з профілями європейських міст, українськими церквами, старечими дубами, приморськими валунами, місточком та квітами в саду Шопена

декларують пріоритет архітектурності у світобудові. Живописна добірка просякнута культом дерева як найдосконалішого втілення еволюційності всього сущого. Деревя стогнуть, радіють, загортаються в туман. Загалом художнику дуже зрідка потрібні люди, аби описати розмаїття пристрастей. Його дерева, а також неймовірні квіти радіють, сумують, чимось непокояться, чогось прагнуть. Після динамічного сплеску кольорових чуттів погляд умиротворяється спогляданням дерев'яної скульптури: лаконічної (за засобами творення) й промовистої (за характером).

Засновник –
Верховна Рада України

Головний редактор
Світлана ПИСАРЕНКО

Редакційна колегія:

Віктор КОРНІЮК,
Лариса СЕВЕРЕНЧУК, Юрій АРТЕМЕНКО,
Олександр БАНДУРКА, Іван БОКИЙ,
Степан ГАВРИШ, Віктор ГРАБ,
Юлій ЮФФЕ, Віктор КИРИЛЛОВ,
Олександр КОПИЛЕНКО, Анатолій МАТВІЄНКО,
Павло МАТВІЄНКО, Анатолій МАЦЮК,
Микола МЕЛЬНИК, Борис ОЛІЙНИК,
Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СЕЛІВАНОВ,
Леся (Леонід) ТАНОК, Віктор ТАРАН (Терен)
Головний редактор

Світлана ПИСАРЕНКО – 235-81-55

Приймальня:

Любов САЛЮК – 235-79-58

Заступник головного редактора

Віктор КОРНІЮК – 272-46-30

Відповідальний секретар

Лариса СЕВЕРЕНЧУК – 235-79-53

Головний бухгалтер Ірина КИСІЛЬ,

Жанна СИМОНЕНКО – 235-79-58

Відділ з висвітлення питань

парламентської діяльності:

Микола БІЛОКОПИТОВ – 235-79-55,

Олексій СИЩУК – 235-79-52,

Юлія ЦИРФА – 235-79-55,

Тарас РОМАНЮК – 235-79-55

Відділ соціально-економічної політики

та правового забезпечення:

Завідувач Олександр МАЛІЄНКО,

Оксана СКРИПНИК – 235-81-56

Відділ гуманітарної політики:

Завідувач Ольга КЛЕЙМЕНОВА – 235-79-52,

Лучія ПУЗИКОВА, Лариса МАРЧУК,

Микола СЛАВИНСЬКИЙ, Євген ТИЩУК,

Віталій БУЛАТ

Літературні редактори: Олена ЧОПОВСЬКА,

Валентина НЕСЛУЖЕНКО – 235-79-60,

Наталка СЕМІВОЛОС – 235-79-53

Реклама та передплата:

Віра ПРАВИНА – 272-46-23,

Сергій ДУБРОВІН – 234-68-30

Дизайн – Ольга ПРОКОПЧУК,

Анна СЕРДЕЧНА – 235-81-56

Верстка – Сергій ЛОСЕНКО – 235-81-56,

Сергій УСЕНКО, Наталія КУТНЯК – 235-79-60

Підтримка сайту –

Євген СИНЕЛЬНИКОВ – 235-81-56,

Олексій ЛОЗИНСЬКИЙ, Діана ТОКОВЕНКО

04053, Київ-53,

пров. Несторівський, 4

E-mail: mail@viche.info

E-mail: viche@rada.gov.ua

www.viche.info

Підготовку та випуск у світ журналу «Віче»

за дорученням засновника здійснює редакція.

© Віче, 2013.

Свідчення про державну реєстрацію друкованого

засобу масової інформації КВ № 570 від 05.04.1994.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів.

І залишає за собою право на редагування,

опублікування наданих авторами творів та сплату

авторського гонорару. Рукописи не рецензуються

і не повертаються.

При передруку посилання на «Віче» обов'язкове.

Відповідальність за зміст і достовірність

реklamних оголошень несуть рекламодавці.

«R» – матеріали, які друкуються на правах реклами

Підписано до друку 8.05.2013.

Формат 64x90/8.

Папір крейдований.

Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 9,3.

Зам. № 10-0546. Тираж 3000 прим.

Ціна договірна.

Набрано і зверстано на комп'ютерному

комплексі редакції журналу «Віче».

Надруковано з готового оригінал-макета

Журнал «Віче» читають у Верховній Раді та її комітетах, адміністрації Президента України, Кабінеті Міністрів України, Держтелерадіо. Він також надходить до бібліотек Конгресу США та Ради Європи, до Книжкової палати України, Національної бібліотеки України імені В. Вернадського, Національної парламентської, Державної науково-технічної, Державної бібліотеки для юнацтва, Державної науково-педагогічної, Центральної імені М. Островського.

Передплатний індекс – 74254.

Ще один лідер нетривіального підходу до виставкової роботи – Музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків. Експозиція «50 видатних фотознімків з архіву Національного географічного товариства США» вибухнула серед столичного людю правдивим ажіотажем. Увагу магнетизують найкращі знімки для журналу *National Geographic*,

зроблені в різні часи. Тут усе гостро, несподівано, віртуозно. Одне слово, високопрофесійно. Фаховий клас показують Пол Ніклен (білий ведмідь, знятий під водою), Девід Алан Гарві (вкупаний у мильній піні натовп дискотеки на Ібіці), Герд Людвіг (шокуюче фото з московськими школярами, що народилися з однаковим каліцтвом), Brent Стрітон (похорон справжнього Кінг-Конга), Карстен Пітер (фотонаслідок трирічного полювання на торнадо)... На світлинах – гарячкове соціальне тло та етнічна строкатість Землі, стурбованість її екологічним нездоров'ям. Усе це – знайомий

світ ранимої та ніжної природи з її зубами та щелепами.

Один із авторів демонстрованих знімків Нік Ніколз якось зазначив: «Цей журнал має властивість робити щось знаменитим». Тож *National Geographic* перетворює окрему історію на супер'явище, а водночас фотографа – на суперзірку. Фотографи в боргу не залишаються: у свою чергу, роблять знаменитим журнал.

Акварельна рапсодія

Виставка творів Андрія Чебикіна «Акварель».
Національна академія мистецтв України. Київ.

Його роботи неможливо споглядати безпристрасно. Кожна з них – концентрат особливого чебикінського естетизму. В акварельних аркушах він набуває іншого звучання, ніж у графіці. Проте в усіх випадках пензель і перо майстра не слугаєш ані з чим іншим.

Стіни компактного будиночка по вулиці Вороньського передбачають своєрідну камерність виставкового матеріалу. Приміщення академії ніби створене для ось таких витончених експозицій, як ця. До речі, вона в певному розумінні є дебютною для Андрія Володимировича, адже він уперше показує свою акварель поза контекстом графіки.

У кожній роботі живе східна рівновага між стихією і лаконізмом, сократівське чуття міри між пориваннями і завершеністю.

На протигагу обивательському стереотипу, техніка акварелі аж ніяк не проста. На відміну від олійної картини, яку можна зафарбувати та намалювати по-новому, акварель твориться лише раз. Не даючи шансу на помилку, вона передбачає швидкісне втілення миттєвої ідеї. Цей процес схожий на гонитву за сказаним словом, за флером парфумної крапельки, за сніжинкою, яка щезає на підвіконні.

Тож ця завершеність, на якій акцентували увагу, дається далеко не всім. Так само, як і приборкання бурі чуттів за допомогою композиційних секретів.

Як завжди, Чебикін-митець існує паралельно до своїх численних титулів. Народний художник України, ректор Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, президент Національної академії мистецтв України, професор, академік, за суттю він передусім – засновник школи вільної графіки. (Наголос – на слові «вільної»). З одного боку, ліній, доторки фарб – незалежні, адже ведуть власні партії, з другого – підпорядковані єдиному структурному завданню: об'єднатися в цілісну рапсодію.

Роботи народилися в різні роки. Тож і різняться за тональностями настрою, підходом до використання кольору тощо. Це надає виставці додаткової авантюристичності, бо завжди цікаво підглядати за динамікою чиєїсь особистісної еволюції. Блукаючи антрацитово-трижовою Венецією, вдихаючи кришталеву прохолоду старого парку в Немірові, спостерігаючи за вигинами тіла фантомної панянки, вгадуючи в сонячному шаленінні Балаклавської бухти смарагдові хвилі та срібні спинки дельфінів, намагаємось досягнути всесвіт на ім'я Андрій Чебикін. А митець, знай собі, наскрізь пропалює нас філософічним поглядом з автопортрета. І водночас зосереджено дивиться всередину себе.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.